

Bibl. archiwalny IBI

WYSTAWA
PROJEKTÓW KONKURSU KRAKOWSKIEGO
NA POMNIK
ADAMA MICKIEWICZA

otwarta dnia 6 Czerwca 1885 r.

W SALI RESURSY OBYWATELSKIEJ.

K A T A L O G
i objaśnienie treści projektów.

BOLESŁAS SYREWICZ
VARSOVIE

WARSZAWA.

W Drukarni Jana Cotty, Senatorska 27.

1885.
<http://rcin.org.pl>

Дозволено Цензурою.
Варшава 24 Мая 1885 года.

INSTYTUT
BADAŃ LITERACKICH PAN
BIBLIOTEKA
00-330 Warszawa, ul. Nowy Świat 77
Tel. 26-68-63

1. X w kole.

Cztery kolumny *renaissance* — korynckie ściśle z sobą spojone, unoszą posąg Mickiewicza.

Na rogach piedestału pod kolumnami w miejsce dodatkowych figur znajdują się cztery ofiarniki z natchnieniem wieszczem. Na szesnastu tarczach płaskorzeźby z dzieł poety. Na fryzach liry.

Autor budow. *Mieczysław Rudakowski*.

Warszawa.

2. „Marjar“.

Na kwadratowej podstawie frontowe płaskorzeźby przedstawiają „Odeę do Młodości“, z prawej kłótnię z „Pana Tadeusza“, z tyłu Zaścianek i Polowanie, w narożnikach podstawy siedzące postacie: Grażyna, Konrad Walenrod, Zosia i postać z Dziadów u szczytu słupa postać wieszczca.

Autor *Teodor Rygier*.

Florencya.

3. „Astra“.

Z kwadratowej podstawy na okrągłym piedestale u góry ścieśnionym posąg wieszczca.

Na czterech narożnikach na pół leżące figury z głównych poematów: Robaka, Wajdeloty, Grażyna i Gustaw.

Poniżej płaskorzeźby Świteziankę, Pierwiosnek, Romantyczność i Twardowski. — Do projektu dołączony jest posąg pół kolosalu.

Autor *Pius Weloński*.

Rzym.

4. „Switez“. (1-e premium).

Na postumencie posąg Mickiewicza. Figura po lewej z książką w ręku Przeszłość, po prawej Przyszłość.

Na stronie frontowej zdroj mądrości pomyślany z wodą naturalną.

Autor *Tomasz Dykas*.

Lwów.

5. „Z pod jego dębu“. (List pochwalny).

Projekt w trzech kondygnacjach na bogato ornamentowanej podstawie postaci alegoryczne.

Na mniejszym górnym piedestale okrągłym płaskorzeźba Polonez z „Pana Tadeusza“. U szczytu posąg Mickiewicza z piórem w ręku. Do projektu dołączony jest kolosalny biust.

Autor *Władysław Marcinkowski* Rzeź.

Emil Tomaszkiwicz Architekt.

Paryż.

6. „Zaścianek“.

Na czterech narożnikach postaci leżące alegoryczne: Poezya, Historja, Sława, Nieśmiertelność.

Na trzech bocznych tablicach płaskorzeźby z „Pana Tadeusza“ z frontu Zosia w ogrodzie, z prawej Spowiedź Robaka, z lewej Polonez. Nad płaskorzeźbą frontową „Adam Mickiewicz 1798—1855.“

Autor *Mieczysław Zawiejski* (Feintuch).

Florencja.

7. „Kocham was me dzieci wieszczce“.

Na kwadratowej podstawie, kolumna kanelowana u szczytu postać Ody do młodości ze złocistą lutnią, u stóp kolumny posąg Wieszczca improwizującego. Po bokach grupy przedstawiają: poezya Konrad Walenrod, druga stosownie do wiersza; nauka „Do Matki“.

Autor *Teodor Rygiel*.

Florencya.

8. „Nadwiślanin“. (List pochwalny).

Podstawa, stanowi naturalną skałę, na szczycie posąg poety w postaci siedzącej w płaszczu, pomyślany podług opisu z sonetów krymskich „Lubię dumać samotnie na Judahu skałę“, u frontu z wnętrza granitowej ściany wrywa się naprzód siedzący na pegazie Geniusz, Poezya z pochodnią w ręku.

Z prawej młodzieniec z matką, z lewej Homer, z tyłu Sława spisuje na tablicy dzieła wieszczca.

Autor *Feliks Mikulski*, we Lwowie.

9. „Trwalszy i pierwój niż my jemu, sam sobie postawił pomnik“.

Płaskorzeźby przypominające cztery arcydzieła Mickiewicza w niszach środkowych piedestału.

Na froncie scena z Pana Tadeusza, dalej z Grażyny, Konrad Walenrod i Dziady.

Na czterech rogach postumentu artysta starał się uwydatnić każdy z rodzajów utworów mistrza: Ballady w grupie Switezianki ze strzelcem; Sonety w grupie Mickiewicza z tatarskim Murzą; Wiersze różne w postaci z Reduty Orдона; Bajki przez Trójkę koni.

Autor *Jan Kryński*.

Warszawa.

10. „Homer“.

Projekt piedestału sześcioboczny, pod niem cokół z trzema do niego podpierającymi konsolami, dźwigające alegoryczne figury, u szczytu posąg wieszczca.

Autor *Tadeusz Wiszniewiecki*.

Lwów.

11. „Odrodzeni“. (2-e premium.)

Architektura podzielona piramidalnie na trzy kondygnacje, w massach czworobocznych granitu, na nich postacie alegoryczne: Wiara, Nadzieja, Miłość i Poezya.

Autor *Sławomir Celiński*.

Warszawa.

12. „Razem młodzi przyjaciele“.

Na piedestale u szczytu posąg Mickiewicza, po bokach na wystających cokołach postacie alegoryczne.

Autor *Tomasz Dykas*.

Lwów.

13. Wiara, Nadzieja i Miłość. (Signum).

Architektura z kwadratowego postumentu u góry zwężonego na okrągłym cokole z wyskokami, na nich cztery grupy: na frontowym: Matka z gałązką laurową, na prawym: Obyczaje i cnoty domowe, na lewym; Kobieta siedząca przy ognisku domowym i postać Światła.

Na cokole: płaskorzeźby z Pana Tadeusza, z Dziadów, Walenroda i Grażyny.

Autor *Jarzymowski Stefan*.

Kurzawa Autor.

Warszawa.

14. „Wieszczowi“. (3-e premium.)

Architektura ośmiobocznej podstawy o dwóch kondygnacjach, u dołu cztery oddzielone pilastry, u szczytu posąg poety, na cokole grupy alegoryczne zdobiące wieńcem napis Adama Mickiewicza.

Autor *Tadeusz Barącz*, we Lwowie.

15. „Sursum corda“. (List pochwalny.)

Architektura podłużna po obu stronach dwie grupy: Wajdeloty i do Matki. Płaskorzeźba frontowa, lud czytający dzieła Mickiewicza u szczytu posąg poety.

Autor *Stanisław Lewandowski*.

Wiedeń.

16. „Nazywam się Milion“.

Na obeliskowym piedestale w ściętych rogach zdobnym w festony i wieńce u szczytu posąg Mickiewicza. Na wysuniętych cokołach siedzące postacie alegoryczne Geniusz z pochodnią przyświecający przyszłym pokoleniom, z lewej Liryka, z prawej Apoteoza i Hołd od potomności.

Autor *Bolesław Syrewicz.*

Warszawa.

17. „Myśli moje! Gwiazdy moje“. (List pochwalny.)

Pomnik w trzech kondygnacjach, na czterech wystających piedestałach figury siedzące z frontu Sława, z lewej Wilija, z prawej Niemen, z tyłu Wajdelota. Na górnej części podstawy cztery figury: Protazy, Gerwazy, Zosia i Tadeusz.

U szczytu posąg Wieszcza w płaszczu.

Autor *Walery Gadomski.*

Kraków.

Budow. *Teodor Talowski.*

Kraków.

18. „I ten szczęśliwy kto padł wśród zawodu“. (List pochwalny.)

Na podbudowie kwadratowej z płaskorzeźbami piedestał o czterech pilastrach spięty opaską noszącym napis: Adam Mickiewicz. Na nim stoi posąg poety. Z boku wysunięte podstawy z siedzącymi figurami alegorycznymi Liryka, Apoteoza z frontu Historya wskazuje młodemu chłopięciu tarczę z emblematami z napisem: „Czczycie największego poetę“.

Autor *Tedor Rygier.*

Florenoya.

19. „Oda do Młodości“.

Na kwadratowym piedestale na bloku piramidalnym czworobocznym — front i dwa boki zdobią grupy:

Przodowa grupa oznacza wpływ pieśni na młodość i lud (teorbanista), z lewej strony stare rycerstwo w smutnej zadumie obok młodości podnoszącej szyszak. U szczytu posąg Wieszczca.

Autor *Ludwik Kucharzewski*.

Warszawa.

20. „Czterdzieści i cztery – Słowa“.

Na czworogrannym postumencie u góry zwężonym postać Mickiewicza. Na półokrągłych wyskokach dodatkowe posągi: z frontu Sława z wieńcem zasługi wieczystej w rękę, z lewej Siła (potęga), z prawej Wdzięk (gracya) z tyłu Kobieta ubolewająca.

Autor *Marceli Gujski*.

Kraków.

21. „Alfa-Omega“.

Na podstawie w kształcie foremnego krzyża wznosi się ubrany w łuk monument, uwieńczony strojną figurą Adama Mickiewicza.

Figury w niszach pomnika przedstawiają: Geniusz, Ode, Epopeę, Historię, zaś figury w narożnikach umieszczone: Prawdę, Wiarę, Męstwo, Miłość, Filozofię, Improwizację.

Autor, budown. *Witold Krzesiński*.

Warszawa.

Kartony projektów.

1. Projekt architektury na pomnik Adama Mickiewicza.
Budowniczy *Stanisław Adamczewski*.
Warszawa.
2. Projekt pomnika Mickiewicza.
Budowniczy *Juljusz Świecianowski*.
Warszawa.
3. Projekt w rysunku akwarelowym na pomnik Mickiewicza (karton).
Budow. *Emil Tomaszkiwicz*.
Paryż.
4. Dwa projekty architektoniczne w rysunkach akwarelowych.
Leon Myszkowski.
Warszawa.

Fotografie.

5. Fotografia z projektu na pomnik Mickiewicza.
Budowniczy *Witold Krzesiński*.
Warszawa.
6. Fotografie z dwóch projektów modelowanych na pomnik Mickiewicza.
Wiktor Brodzki.
Rzym.
7. Fotografie z projektów modelowych na pomnik Mickiewicza po za Konkursem.
Chodorowicz z Tyflisu.
8. Fotografia z projektu rysunkowego na pomnik Adama Mickiewicza.
Jan Matejko.

INSTYTUT
BADAŃ LITERATURNYCH PAN
BIBLIOTEKA
60-214 Warszawa, ul. Nowy Świat 72
Tel. 26-68-63

PROGRAM KONKURSU NA POMNIK MICKIEWICZA.

---

1) Pomnik stanąć ma w Rynku miasta Krakowa, w pobliżu kościoła Panny Maryi i Sukiennic, przed szeregiem domów połaci północnej Rynku.

2) Pomnik mając stać w pośrodku placu, ma być samodzielnym z dominującą postacią Adama Mickiewicza.

3) Pomnik projektowany ma zachować charakter stylu odrodzenia, z użyciem granitu na części architektoniczne, brązu na figurę główną, grupy lub figury dodatkowe, także płasko-rzeźby i szczegóły ornamentacyjne.

4. Koszta wykonać się mającego pomnika wedle przedłożonego projektu nie mogą przechodzić summy 125,000 złotych austriackich.

5) Przyjmowanymi będą do konkursu tylko rzeźbione projekta, wykonane w gipsie na skalę $\frac{1}{10}$ rzeczywistej wielkości i wymaga się tak starannego wykończenia modeli, iżby dawały dokładną miarę sądu o zdolności wykonania utworów. Dla tego też wolno będzie projektującym dołączać na większą skalę modelowane główne postacie z pomnika. Projekta rysunkowe lub same fotografie, choćby robione z rzeźb przygotowanych do konkursu, przyjmowanymi nie będą. Środków tych jednak wolno użyć dla objaśnienia sytuacji pomnika.

6) Układ pomnika powinien odpowiadać warunkom monumentalności, tak w części figuralnej jak i architektonicznej.

7) Pierwsza nagroda w summie trzech tysięcy zł. austr., przyznana będzie projektowi dobremu bezwzględnie, który wedle orzeczenia jury odpowiada warunkom wykonania. Dwie drugie w kwotach 1500 i 1000 zł. austr. przeznaczone są dla najlepszych stosunkowo projektów. Projekta premiiowane, zostają własnością Komitetu pomnika Mickiewicza.

F

8974